

קרבת רפיח 1967 היה כולו שרשרת אחת של סיכונים מחושבים שנשקלו, נלקחו והונחתו על ידי טליק ואנשיו

רפיח: אל תוך הערפל

בהקשר זה חשוב לציין את שיתוף-הפעולה ההדוק והממושך, יחסית, אשר שרר אז בין מפקדת גייסות השיריון לבין חטיבת-הצנחנים הסדירה. בזכותו היה איר-חודן באותה מיסגרת אוגדתית עניין חלק וכימעט מובן-מאליו.

החטיבה השלישית של טל היתה חטיבת השיריון של מנחם אבירם ("מנ"), ובה גדוד טנקי שרתן מן הדגם החדש ביותר — כלומר אותו כלי זקן וטוב, רק עם חימוש ומנוע משופרים — וכן גדוד חרמ"ש מילואים וגדוד טנקים קלים אמכס 13. היתה זו החוליה החלשה באוגדת טל, ולא-כל-כך מפני איכות הכלים כמו מפני אי-התכוננותו המספקת של הפיקוד להתמודד כראוי עם הבעיות שניצבו בפניו.

גורם העוצמה הרביעי ששרשות טל היה הארטילריה שלו, על גודדיה בניגוד לקרב אבוי-עגיליה, שם מיקאה הארטילריה תפקיד מרשים, היה תפקידה בקרב רפיח חשוב, אך לא יותר מכך. בחינת תופעה זו

מאת בנימין עמידרו

שהללו יתאימו לנסיבות הקרב הצפוי לו ולתפיסותיה-לחימה המקובלות עליו. כבר הזכרנו כי לטל עמד היית-רון הראשוני, והוא שהיה או מפקד חיל-השיריון והעמדתו בראש עוצבת-השיריון העיקרית היתה, לכן, מובנת מאליה ומהגם שמפני סיבות מיבניות ואיר-גוניות שונות עמדה לרשותו בלבד, "מפקדת אוגדה" קבועה וסדירה.

ה"גרעין הקשה" של אוגדת טל היה הפיי כה 7, של גרודיש.

זו כללה גדוד סנטוריונים בפיקוד גבי (הוא גדוד 82, אבי כל גדודי-הטנקים של צה"ל); גדוד פאטונים בפיקוד אהוד אלעד (אידלמן), שנפל בניר-אדי; גדוד חרמ"ש בפיקוד מכסי ופלוגת-סיוור בפיקוד אורי. היתה זו, כאמור, חטיבת-העלית של השיריון הסדיר, אבל כל מידה של עדיפות איכותית אשר נמצאה בה נבעה לא מרמה עדיפה של אנשי הצוות שלה, אלא מן העובדה הפשוטה, שאו לא נמצאה בצה"ל כל חטיבת שיריון סדירה קבועה אחרת.

גרודי-מולדי-גרוד לא נפנו שאר יחידות-הטנקים קים של צה"ל מאזו של 7, ובאלה מחן שאוויי-שו במילואים צעירים היו הצוותים מנוסים ו-בקואים, בממוצע, מאדה של חטיבה 7, שהיו כולם סדירים, וחלקם עדיין ירוקים.

חטיבת-הרגלים של אוגדת טל היתה חטיבת-הצנחנים הסדירה בפיקודו של רפול. נותרו בה שניים מגדודיה בלבד, לאחר שהשלישי הוקצה לכיבוש עזה. במקומו קיבלה גדוד טנקי פאטון, שמפקדו היה אורי. כפי שעוד ניווכח, נודעה חשיבות מיוחדת לאי-כות אנשיו של הגדוד הזה, משום שנקלעו לאי-אחת — ובמידה רבה בשל רוח-החימה וביטחון עצמי רמים מדי — למצבים כאלה, שרק איכותם בלבד עמדה להם להצלת עורם ולהשגת הניצחון בגורתם. באשר לצנחנים עצמם — אין, בשום פנים, לומר ש-סדיריהם עולים על המילואים. אבל או, לפני לחימת צנחני המילואים של מוטה ושל דני מט בירושלים ובי-אום-כתף, היתה החטיבה-הסדירה מרובת היוקרה ביותר שבעוצבות הצנחנים.

השוואות אלו לא באו כדי לטפה יחסים טובים עם מערך המילואים של צה"ל, אלא כדי להדגיש שכאשר דוחמים בעוצבות גרודי-לות, הרי גורמי אחידות הפיקוד הגבוה, ניס-יונו וגיבוש, חשובים לא פחות מאיכות הגרודי-חמים ולעיתים מששיעים אף יותר ממנה.

ביום החמישה ביוני, לפני דימוזים, יצאו ל-התקפה האחרונה על המערך המיצרי בצומת רפיח 11 טנקי פאטון — כל אשר נותר מגדודי-הטנקים של חטיבת הצנחנים, והכוח היחידי בה שעוד נמצא בו כושר לחימה כלשהו.

בכל טנק שרדו 5, 6 פגזים, מטרתם היתה להגיע אל גדודי-הצנחנים המנותק ב-לב מיתחם מיצרי.

התכונה הטקטית דרשה ביצוע איגוף, אך מיכלי-הטנקים היו ריקים כימעט לחלוטין, והיה עליהם לנוע חזיתית הישר דרומה.

עוצמת האויב לא היתה ידועה, אבל היה ברור כי בכוח הטנקים המרוקנים, עם ציוותיהם היגיעים, להתגבר על כל התנגדות רצינית שהיא.

האלוף ישראל טל, מפקד האוגדה שהבקיעה בששת הימים את המערכים המיצריים שבין האר-יונים לאל-עריש, שלח שוב את הטנקים שלו אל תוך "ערפל תי-קרבת" רווי הסיכונים — ושוב השתלם הסיכון המחושב. אם תרצה לא היה קרב רפיח 1967 כולו

**לא טליק ולא אריק
הבקיעו את מיתחמי
האויב חזיתית**

אלא שרשרת אחת של סיכונים מחושבים אשר נשקלו, נלקחו והונחתו כזה אחר זה בי-שרה עלייך מפקד האוגדה, מפקדי החטיבות, הגדודים, הפלוגות, המחלקות. המפקד כערפל הקרב — הוא גיבורו של קרב רפיח בששת הימים.

אך לפני שניכנס לערפל זה, נשלים את ניתוח התוכ-נית, בו התחלנו בגיליון הקודם (העולם הזה 1946).

הגרעין הקשה: גרודיש

מילדכי כל הגורמים שהזכרנו עד כאן, השפיעו על תיכונן הקרב ועל ניהולו תכונות אשר הוקצו לאוגדת טל, גודלם, אופיים ותכונות אמצעייהם.

מובן כי כוחות אלה לא הוקצו סתם, כל אלוף לחץ בלי הרף, כיאה לכל מפקד, גם לקבל יותר כוחות וגם

**החיאורים המחניפים יצרו
את הדיעה הכוזבת שהיו
אלה קרובו קלים**

מעניינת במיוחד לאור העובדה, שהארטי-לריה המצרית חיוותה גורם מכריע בשיקוליו של טל עצמו.

מלקחיים ענקיים

לאחר שהחליט, לאור כל הנתונים שלפניו — וכפי שהיו ידועים לו אז — כי ינהל קרביים נייד ומשורייני שבמרכזו חטנק, יכול היה טל לסנות לתכונן הטקטי עצמו, וראשית דבר קבע שלא שרוץ את המערך המיצרי ברפיח חזיתית. משמע, שאם מדברים על הצורך "להבקיע" מערכים מבוזרים חזיתית, הרי קרב רפיח של טל — כמו קרב אבוי-עגיליה של שרון — אינם קרבות ממין זה, והמבקשים ללמוד מהם על סוגיית פריצתם של מיתחמים ומערכים מבוזרים, טועים ל-חלוטין בכתובת.

טל ושרון אומנם, "הבקיעו" את המערך